

Šumenie líp

Časopis Ev. a. v. cirkevného zboru v Necpaloch

ROČNÍK XI.

4/08

Advent

Andrej Hajduk

**Temná noc. Úzko je
z údely posledného.
Zapadne slnko,
zapadne.
Pred nami mĺkvota
sveta tajomného.
A človek predsa chce
mať svetlo,
čaká na úsvit
nového dňa.
Tu prorok svedčí:
Prišlo Svetlo
a tma Ho nepremohla!**

Obsah		Pranostiky	12
Advent (báseň)	2	I. etapa rekonštrukcie	
Advent 2008 - Tri veci sú potrebné	3	žabokreckej motlitebne	14
Úvodník	4	Ďatelinky medzi nami	
Vianoce 2008	5	Nezábudkami	18
Keď nastanú vianočné dni	6	Ďetská rubrika	20
Vianočný list pre teba	6	Vianočné čítanie	23
Anketa o Ďatelinkách	8	História	32
Vianoce vo svete	9	Milodary na ŠL	37
		V matrike sme zaznamenali	38
		Rozpis služieb Božích	38
		Chlieb náš každodenný	40

TRI VECI SÚ POTREBNÉ

Tri veci musíš sebe aj druhým želať:
zdravie
priateľov
a radosť

Tri veci musíš ovládať:
svoju povahu
svoj jazyk
a svoje správanie

Tri veci musíš zdokonaľovať:
odvahu
dobrotu
a lásku k blížnemu

Tri veci musíš dať:
čo najviac chudobným
slovo útechy smutným
a slovo pochvaly tým,
čo si ju zaslúžia

Trom veciam sa musíš vyhýbať:
krutosti
namyslenosti
a nevďačnosti

Tri veci musíš obdivovať:
krásku prírody
deti
a starých ľudí

Aj napriek týmto prvým želaniam chcem vysloviť ešte
jedno želanie iba pre Teba:
aby si slovo „musíš“

dokázal(a) zmeniť vo svojom živote na slovo „chcem“.

Nech Ti v tomto pomáha a sprevádza ťa Božie požehnanie
počas celého adventného obdobia...

A

D

V

E

N

T

2

0

0

8

Úvodník

Neuveriteľne rýchlo sa priblížili Vianoce a následne sa blíži aj záver občianskeho roka. Ani sme sa nestačili poriadne zorientovať po Poďakovaní za úrody zeme, Pamiatke posvätenia chrámu, Pamiatke zosnulých a z ničoho nič Vianoce klopú na dvere.

Možno k tomu zhonu prispela rekonštrukcia žabokreckej modlitebne, lebo tam sme viacerí prežili veľmi veľa času, deň čo deň, od pondelka do soboty. Ako ďaleko sme pokročili a aké sú naše plány do budúcnosti, dozvieme sa na stránkach nášho časopisu. Nebola to len táto práca, ktorá nás zamestnávala. Život so sebou prináša aj ďalšie úlohy, povinnosti – a to všetko nám uberá z času, ktorý by sme mohli venovať aj iným veciam.

Chýba nám čas a ochota na vnútornú prípravu. Bojím sa, že Vianoce prejdú okolo nás bez toho, aby zanechali nejaké tie stopy na duši. Adventné očakávania spojené s vianočnými sa skomercializovali po tú mieru, že už ani nevieme, čo advent znamená a na čo nám slúži. Vianociam tiež prikladáme úplne iný význam, než v skutočnosti majú.

V závere roka dochádza k bilancovaniu, k hodnoteniu toho, čo je za nami. Po hospodárskej stránke to vyzerá ešte ako tak, nemôžeme sa sťažovať. Všetličo sme vykonali v našom cirkevnom zbore. Žiaľ, horšie to vyzerá v duchovnej oblasti. V nedeľné a sviatočné dni sme zaregistrovali nižšiu návštevnosť hlavných služieb Božích (-20). Nižšia priemerná návštevnosť služieb Božích nespočíva v tom, že by zomrelo viac ľudí. Tento rok bol výnimočný tým, že sa viac ľudí rodí ako zomiera. Napriek tomu návštevnosť je nižšia.

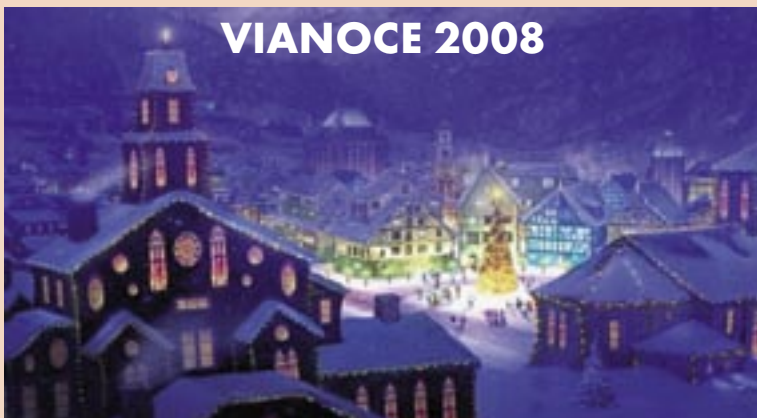
Detsko-mládežnícky spevokol pomerne slušne reprezentuje náš cirkevný zbor. Usilujeme sa pozývať aj nové tváre, nových ľudí, o ktorých vieme, že majú dobré hlasy a mohli by byť prínosom pre náš spevokol. Ale tak ako pri dospelých, aj tu vidíme nezaujem zo strany mnohých detí. Cez prázdniny by sme chceli uskutočniť autobusový zájazd do partnerského zboru v Nürtingene-Rossdorfe. Patrilo by sa nám doplniť rady spevokolu mladých kvalitnými hlasmi - a tých je dosť medzi našimi deťmi - lenže ochoty, chuti a vôle je neraz málo. Najnovšie pripravujeme predvianočné vystúpenie detsko-mládežníckeho spevokolu „Nezábudky“ v kultúrnom dome v Belej-Duliciach a v Žabokrekoch. Uskutoční sa 21. decembra 2008 v Belej o 14,00 hodine a v Žabokrekoch o 16,30 hod. Srdečne pozývame všetkých čitateľov Šumenia líp.

Do vianočnej pohody patrí aj chvíľka pekného čítania. Mgr. Július Jarkovský pripravil pre nás zaujímavé čítanie v poviedke K. Salvu „V horách nad Folkušovou“. Veríme, že si nájdete v tomto vianočnom čísle veľa zaujímavého a obohacujúceho.

Príjemné čítanie
Vám praje REDAKCIA

VIANOCE 2008

A zas nám nadišli tie radostné sviatky,
ktoré nám tak sladja ten náš život krátky.
V ďalekej krajine, tam kde rastú palmy,
tam kde prorok Dávid skladal svoje žalmy,
tam medzi troma čiastky zeme,
narodil sa Kristus Pán v mestečku Betleheme.

A na tieto sviatky i my sa radujeme,
z úprimného srdca toto vám vinšujeme:
Aby bol Kristus Pán vašim tešiteľom,
vaším dobrým radcom a dobrým priateľom.

Všetkým, ktorých radi máme,
zopár prianí posielame.

Nech ste zdraví, stále šťastní,
nech NOVÝ ROK je prekrásny.

Majte lásky veľmi veľa,
z úprimného srdca želá,

pekné požehnané a milostiplné sviatky z narodenia Spasiteľa
a požehnaný Nový rok 2009

*redakcia Žumenia líp
a predsedníctvo
Cirkevného zboru Nepalů*

Ked' nastanú vianočné dni

Čaro a poézia Vianoc sa prejavuje už v adventných dňoch. Prežívali sme ich už ako deti návštevou na službách Božích. Nehľadeli sme ani, že nám zima zachádzala za nechty. Ťažiskom predvianočného a vianočného obdobia bol v našich detských očiach Štedrý či Dohviezdny večer, ten sviatočný, jedinečný svätvečer.

Ked' si dnes po toľkých rokoch spomínam na Vianoce, nemôžem sa ubrániť dojmu, že v ten slávnostný radostný Štedrý deň bolo zrazu všetko akoby iné. Zdá sa mi, akoby sa pred mojim zrakom znenazdajky zdvihla opona a začalo sa nové dejstvo s odlišným obsahom. Svet bol skutočne akoby iný, pri stole, v kostole i na ulici. Všade pohybovali sa ľudia, ľudia s trochu iným výrazom, s výrazom porozumenia a privetivosti. Už v predvianočných dňoch bolo cítiť, že každý deň je iný a na Štedrý deň vari každá hodina. Každúcká chvíľa toho dňa bola vzácna a posvätná a vo večerných hodinách presiaknutá priam velebnosťou.

A to vianočné svetlo! Ked' zažiarilo svojim známym vianočným jasom, naozaj zahrialo duše i srdcia.

Čas pri štedrovečernom stole bol chvíľou modlitby a spevu. Dnes po desaťročiach by sa mohlo zdať, že niekdajšie štedrovečerné dni tak ako sme ich poznali v našej mladosti, sa nebudaj kdesi stratili. Ale nie je to tak. Veľmi by sme si priali, aby sme ich mohli prežívať aj teraz tak ako v rokoch detstva a mladosti. Vtedy sme cítili, že na Vianoce sa vari samotné nebesá dotýkajú zeme, ale aj ľudských srdiec, ba aj tých, čo ľuďom škodia.

Bože daj, aby sa tak stalo, hoci nie hneď, ale v priebehu budúceho roka i tých nastávajúcích.

*Vianoce sú krásna chvíľa
všetkým domov pripomína,
štedrosť, šťastie, lásku, svornosť,
nech je v dome chleba hojnosť,
nech tak plynie celý rok,
nech sme zdraví vspolok!*

P. Malinová, Ďanová

Vianočný list pre teba...

Ako dobre vieš, moje narodeniny sa blížia. Každý rok sa koná oslava na moju počesť a myslím si, že tak bude aj tento rok. Počas týchto dní veľa ľudí nakupuje darčeky. Rozhlas a televízia vo svojich reklamách na každom kroku upozorňujú svet na moje blížiace sa narodeniny.

Je krásne vedieť, že najmenej raz ročne si niektorí ľudia na mňa spomenú. Ako iste vieš, oslava mojich narodenín začala už pred mnohými rokmi. Spočiatku ľudia

chápali a boli vďační za všetko, čo som pre nich urobil. Teraz sa zdá, že nik už nepozná skutočný dôvod osláv.

Rodiny a priatelia sú spolu, zabávajú sa, ale nepoznajú význam osláv.

Spomínam si, že aj vlni bola usporiadaná takáto slávnosť na moju počesť. Slávnostná tabuľa bola plná delikates, ovocia a rôznych maškôt. Výzdoba bola vskutku fantastická a všetko to dopĺňali nádherne zabalené darčeky. Chceš však niečo vedieť? Bol som oslávenec, ale nebol som pozvaný.

Keď prišiel deň D, prišiel som, ale nechali ma vonku, pred zabuchnutými dverami. A ja som tak veľmi chcel byť s nimi.

Popravde, neprekvapilo ma to, pretože v posledných rokoch všetci predom mnou zatvárajú dvere.

Nepozvaný, ale predsa som sa rozhodol potichučky vojsť. Postavil som sa nebadane do rohu miestnosti a sledoval som. Všetci jedli, pili, podaktorí aj opití, rozprávali oplzlé vtipy a nesmierne sa na všetkom bavili. A navyiac, keď do miestnosti vstúpil veľký tučný muž oblečený v červenom s dlhou bielou bradou. Vyzeral ako opitý, sadol si do kresla a všetky deti sa rozbehli k nemu, kričiac: „Santa Claus, Santa Claus!“, akoby táto oslava bola na jeho počesť!

O polnoci sa všetci začali objímať. Tak som roztvoril svoju náruč čakajúc koho by som objal. A vieš čo? Nikto ma neprišiel objasť. Ľudia si začali rozdávať darčeky, otvárali ich plní očakávania. Keď už boli všetky otvorené, nesmeli som sa obzrieť, či tam snáď nebude aspoň jeden aj pre mňa.

Veď ako by si sa cítil ty, keby na tvojich narodeninách boli obdarovaní všetci okrem teba - oslávenca?

Vtedy som pochopil, že som nechcený, nepozvaný a preto som rýchle odišiel.

Každý rok sa sviatok mojich narodenín zhoršuje. Ľudia pamätajú len na jedlo, pitie, zábavu, ale na mňa akosi zabúdajú.

Bol by som rád, keby si mi tieto Vianoce dovolil vstúpiť do svojho života.

Potešilo by ma, keby si uznal skutočnosť, že pred vyše dvetisíc rokmi som prišiel dobrovoľne na tento svet obetovať svoj život na kríži, aby som ňa zachránil. Dnes, jediné čo chcem, je, aby si tomu veril celým svojím srdcom.

Rád sa s tebou o niečo podelím. Keďže ma mnohí nepozvali na svoje párty, budem mať svoju veľkú vlastnú grandióznu oslavu, akú si nikto nevie predstaviť.

Stále ešte prebiehajú prípravy. Dnes som poslal mnoho pozvánok a toto je jedna z nich aj pre teba. Chcem vedieť, či prídeš, aby som ti rezervoval miesto a napíšem tvoje meno zlatými písmenami do veľkej knihy pozvaných. Iba tí zapísaní budú pozvaní na párty. Tí, ktorí neodpovedia na pozvánku, zostanú vonku.

Vieš, ako môžeš odpovedať na toto pozvanie?

Je to jednoduché, pošli za mňa túto pozvánku všetkým, na ktorých ti záleží ...

Budem na vás všetkých čakať na tohtoročnej oslave...

Uvidíme sa čoskoro ... Milujem ňa!

Ježiš

1. Počuli ste o Ďatelinkách ešte pred tým, ako prišli k nám?

Lucka Kraľovanská (L): Áno. Prvýkrát som ich videla ako vystupovali na stretnutí národov v Bratislave. Ale ešte aj predtým som o nich počula a mali sme už doma aj ich CD.

Adam Bezděk (A): Nie.

Tánička Šípková (T): Áno, o Ďatelinkách som sa dozvedela z CD, ale ani ma len nenapadlo, že prídu do nášho cirkevného zboru. Veľmi ma to potešilo, lebo majú úžasné pesničky, ktoré si veľmi rada spievam.

2. Aký bol Váš dojem z vystúpenia Ďatelínek?

L: Na vystúpenie Ďatelínek som sa veľmi tešila. Aj napriek tomu, že mali nejaké problémy po ceste autobusom (na chvíľku sme ich zaskočili), všetci sme boli trpezliví. Určite sa oplatilo čakať – aspoň mne áno. Ich vystúpenie ma povzbudilo a piesne, ktoré spievali, boli super. Väčšinu z nich sme poznali, a tak sme sa na poslednú pieseň pridali k Ďatelinkám a spoločne sme na javisku zaspievali pesničku „Tebe patrí chvála“ aj v iných jazykoch.

A: Super, páčili sa mi.

T: Ja som z vystúpenia mala veľmi dobrý dojem. Naživo ich počuť bolo oveľa krajšie ako z CD. Veľmi dobre sa mi to počúvalo. Len mi bolo aj ľúto, že jeden chlapec z ich spevokolu zomrel. Zaspievali mu jednu nádhernú anglickú pesničku „All In All“. Všetci sme sa za neho aj pomodlili.

A
n
k
e
t
a
o
Ď
a
t
e
l
i
n
k
á
ch

3. Porovnávali ste vystúpenia Ďatelínek a Nezábudiek?

L: Samozrejme, áno. Máme sa ešte čo učiť, ale dôležité je, že to, čo spievami a hráme, je na oslavu Pána Boha. Ale napríklad na Ďatelinkách sa mi páči to, že majú už hotovú hudbu, do ktorej už všetci spolu spievajú.

A: Nie, oni vystupujú dlhšie, majú svoje skúsenosti, a preto si nemôžem dovoliť porovnávať.

T: Vzhľadom k tomu, že Ďatelinky spievajú už dlhšiu dobu, spievajú pekne, ale ani Nezábudky nespievajú ZLE. Ak budeme ešte viac cvičiť, určite sa im vyrovnáme!!!

4. Vízia do budúcnosti.

Ako ďalej?

L: Veľmi radi by sme kúpili novú, poriadnu aparatúru – možno nejaké novšie hudobné nástroje. Určite by sme chceli navštíviť okolité zbory, ale aj zahraničné krajiny – partnerské zbory. A ďalej a ďalej sa zlepšovať.

A: Pokračovať v trénovaní, nácvikoch a snažiť sa zlepšiť a dostať sa aj na nové miesta ...

T: Bola by som veľmi rada, keby do nášho spevokolu prichádzalo čoraz viac detí, ktoré by s radosťou spievali Bohu. Taktiež by som bola rada, keby sme aj my mohli navštíviť Ďatelinky v ich cirkevnom zbore a zaspievať im nejaké naše pesničky. Samozrejme, mohli by sme navštíviť aj iné cirkevné zbory.

**Otázky pripravila
Redakcia ŠL**

Vianoce vo svete

Dánsko

Vianoce v Dánsku (jul Esperanto) sa spájajú predovšetkým s darčekom, ktoré sa kupujú niekoľko mesiacov vopred. Musia byť vtipné a poukazovať na cnosť, resp. nereseň obdarovaného. Na a v žiadnom prípade sa nesmú prezradiť. Dáni totiž veria, že čím je prekvapenie väčšie, tým viac šťastia ich čaká. Drobné darčeky a cukrovinky sa vešajú na vianočný stromček, ktorým je zvyčajne smrek.

Významným sviatkom pre Dánov je 13. december, deň svätej Lucie. Podľa povesti mladá dievčina menom Lucia prekonala strastiplnú púť cez zamrznutú krajinu, priniesla jedlo a pitie pre ľudí odrezaných od okolitého sveta.

Čo sa týka štedrovečernej hostiny, tá je skutočne v tejto krajine pestrá. Bohato prestreté stoly sa prehýbajú pod všakovakými dobrotami. Servíruje sa husacia, kačacia alebo bravčová pečenka s červenou kapustou, teplá šunka, treska s redkvičkou a horúca ryža poliatá studeným mliekom, pívny a pšeničný chlieb a ako dezert sladký ryžový nákyp s mandľou. Ten, komu sa podarí mandľu nájsť, dostane špeciálny darček - Julemand.

Fínsko

K Vianociam vo Fínsku (joulu), a vlastne vo všetkých severských krajinách neodmysliteľne patrí tuhá zima, poriadna perinka bielunkého snehu a nekonečný ľad. Štedrý večer začínajú Fíni pre stredoeurópana dosť netradične - saunou. Po takomto osviežení rodina zasadne k slávnostnému stolu. Darčeky prináša Joulupukki. Pomáhajú mu trpaslíci, ktorí vraj zlé deti odnášajú do ľadového kráľovstva.

Nórsko

Nórsky Ježiško sa volá Juleniss. Jeho úlohou je nielen nosiť vo veľkom vreci na Vianoce (jul) darčeky, ale zároveň aj bdieť ako dobrý duch nad príbytkami ľudí a predovšetkým nad deťmi. Na Štedrý deň väčšina Nórov raňajkuje ryžovú kašu a to je až do večera jediné jedlo. Tanier s kašou potretou roztopeným maslom, posypanou škoricou si môže nájsť položený napr. v stodole aj Juleniss. Večer sa celá rodina usadí do kruhu a pri rozžiarenom vianočnom stromčeku spoločne číta evanjelium.

Belgicko

Vianoce v Belgicku nie sú takým dôležitým sviatkom ako inde v Európe. Žiaden predsviatočný zhon sa v belgických domácnostiach nekoná. Štedrý deň je totiž pracovným dňom. Po návrate z práce si Belgičania zvyknú zájsť na večeru do reštaurácie alebo Štedrý večer strávia doma s priateľmi. Darčeky, ktorými

sú väčšinou drobnosti, sa rozbaľujú až na druhý deň ráno. Skutočným sviatkom je 25. december. Vtedy sa rodiny schádzajú pri slávnostnej večeri. Na stole nesmie chýbať typický vianočný zákusok - Buche de Noel (pre frankofónnych Valónov) alebo Kerststronk (pre Flámov). Je to torta plnená maslovým krémom a ozdobená vianočnými figúrkami.

Francúzsko

Labužníci a milovníci života, za akých sú Francúzi považovaní, si dokážu v tomto duchu vychutnať aj Vianoce (Noel). Na darčekoch, jedle a pití rozhodne nešetria. Deťom ukladá na krb hromadu darčekom dobrý vianočný duch pére Noel, ktorý je zo všetkých Ježiškov, Dedov Mrázov a Santa Clausov najmladší. Národ gurmánov nezaprie svoju tradíciu ani v bohatosti a pestrosti štedrovečerného stola. Slávnostné menu ponúka plnenú morku alebo hus a kačaciu pečienku. Nesmie chýbať ani údený losos, langusty, ustrice, slimáky či žabie stehienka. V sladkostiach sú však Francúzi oveľa rozvážnejší ako napríklad Slováci. Po minimálne štvorhodinovej večeri sa podáva jediný tradičný dezert, ktorým je čokoládová roláda. Výnimkou je len Provensálsko, kde sa ponúka tradične 13 dezertov vrátane čerstvého a sušeného ovocia.

Austrália

V krajine klokanov si detí počas Vianoc užívajú letné prázdniny. Preto niet divu, že Mikuláš rozdáva darčeky priamo na pláži. Vianočná hostina je väčšinou piknikom v prírode s neodmysliteľnými farebnými balónikmi. Tradičným jedlom je morka, šunka, bravčovina, ale konzumujú sa aj studené misy, ovocie a zeleninové šaláty. Ako dezert sa podávajú veľmi sladké torty alebo múčnik, ktorý sa zachoval z čias anglickej koloniálnej nadvlády, teplý slivkový puding. Počas zlatej horúčky v Austrálii tento puding často obsahoval kúsky zlata, tzv. zlaté nugety. Dnes sa do pudingu zapeká nejaká drobnosť. Kto ju nájde, bude mať veľa šťastia. Austrálčania veľmi radi posielajú vianočné pohľadnice. Dokonca medzi sebou súťažia, kto ich dostal najviac. Rozvešané vedľa stola alebo v oknách si pohľadnice môže každý prehliadnuť a prípadne prečítať.

Japonsko

Napriek tomu, že v Japonsku je veľmi málo kresťanov, počas sviatkov si ozdobujú obchody a domy vianočnými dekoráciami. Darčeky nosí Hoteiosho, ktorý je podobný Mikulášovi. Podľa legendy má oči vzadu, a tak sa detí snažia v tomto období správať, akoby bol nablízku. Najdôležitejším sviatkom v japonskom kalendári je ale Oshugatsu - Nový rok, ktorý sa začína 1. januára a trvá sedem dní. Na Silvestra Japonci usilovne upratujú svoje príbytky a ozdobujú ich na nasledujúci deň. Potom sa oblečú do najkrajších šiat a hlava

rodiny sa zodpovedne zhostí svojej dôležitej úlohy. Do každého kúta nasype suchú fazuľu, vyháňa tak zlých duchov. Tretí deň v novom roku je dňom pokoja. Príbuzenstvo ho trávi spoločne. Servírujú sa tradičné novoročné jedlá ako napr. Omochi - ryžový koláč alebo Osechiryori .

Santa Claus z Laponska

Sviatky, na ktoré sa po celý rok tešia najmä deti, musia mať Američania trblietavé a veľkolepé. Cez Vianoce (Christmas) je všade množstvo svetielok. Žiaria izby, celé domy, výklady, ulice i parky. Veľa, veľa darčiekov nosí Santa Claus. Milý deduško s bielou bradou v červenom kostýme a v červenej čiapke, vyráža na cestu večer na Štedrý deň na saniach ťahaných ôsmimi sobmi a spúšťa sa dolu komínom, aby dal deťom darčeky do pančúch rozvešaných na mriežke okolo kozuba. Americký Santa Claus vychádza z holandskej legendy o Sinterklaasovi, ktorú priniesli do New Yorku prisťahovalci v 17. storočí. Meno St. Claus sa po prvýkrát objavilo v americkej tlači už v roku 1773. Podľa povesti St. Claus žije vo fínskom Laponsku v dedinke Korvatunturi - Ear Fell (Ušatý kopec). Tu má dielňu na výrobu hračiek a malých pomocníkov - škriatkov. Tradičným jedlom na americkom štedrovečernom stole je morka plnená gaštanovou plnkou.

Anglicko

Vianoce v Anglicku začínajú na Mikuláša, teda 6. decembra a vrcholia 25. decembra ráno. Deti aj dospelí si rozbaľujú darčeky, ktoré im v noci do pripravených pestrofarebných ponožiek nadelil Santa Claus. Iba tie najväčšie darčeky sú položené tak ako v iných krajinách pod vianočným stromčekom. Rodina sa potom zide pri slávnostnej tabuli, kde nesmie chýbať morka plnená jablkami a slivkami, tradičný slivkový puding (plum puding resp. Christmas puding) a vaječný koňak. Po obede o 15. hodine si celá krajina vypočuje príhovor kráľovnej Alžbety.

Staročeské Vianoce

K tradíciám slovenských Vianoc majú prirodzene najbližšie zvyky našich západných susedov.

Vianočným sviatkom predchádzal advent. Je to obdoba očakávania príchodu Mesiáša na svet. Prípravná doba trvá štyri týždne pred Štedrým dňom. Tento čas bol pôstnou dobou, tzn. platili zásady striedmosti v jedle a pití, bol zákaz tancovanie, zábavy a spevu a čas sa mal venovať intenzívnemu zbožnému rozjímaniu.

Liturgicky sa Štedrý deň označuje ako vigília, teda predvečer slávnosti. V tento deň sa všetci postili až do večera. Počas staročeských Vianoc sa piekol niekoľko dní vopred chlieb a vianočka. Večera na Štedrý deň sa pripravovala

už od samého rána. Varila sa šošovica, hrach, niekoľko druhov polievok, medzi ktorými nesmela chýbať zemiaková polievka -bramboračka a rybacia polievka. Piekol sa „kuba“ z krúp a cesnaku. Večeru zahajovala spoločná modlitba a spomienka na uplynulý rok. Najskôr sa jedol uvarený hrach, ktorý mal symbolizovať spojenie všetkých pri stole v dobrom i zlom. Po hrachu sa podávali polievky. Šošovica, aby boli peniaze, kuba, mäsový pokrm a ryba pre radosť. Na ostatok sa jedla vianočka a zákusky. Keď zazvonil zvonček, gazda priniesol stromček ovešaný jablčkami, kockami cukru a orechmi. Na stromčeku zapálili sviečky a všetci spoločne spievali koledy. Štedrý večer jasný, každému je milý, dá nám Pán Buh vína, požehná obilí (koleda z Moravy).

K vianočnému večeru, ktorý mal odpradávať aj magickú moc, patrilo veštenie. Lialo sa olovo, púšťali sa lodičky z orechových škrupiniek alebo sa cez rameno smerom k dverám hádzala topánka.

Sovietsky zväz

Do rozpadu ZSSR sa v celom Východnom bloku oslávil príchod Deda Mráza. O Vianociach sa mlčalo. Dedo Mráz prichádzal na saniach ťahaných kónským záprahom. Bol doprevádzaný Snehulienkou - jeho vnučkou. V celom ZSSR bol vianočný čas normálny pracovný deň. Oslavoval sa príchod Nového roku s piesňou: Deduška Maroz, jolku nám priňos Musíme pripomenúť, že Pravoslávna cirkev bola značne zatlačená do pozadia a aj ona sa riadila Juliánskym kalendárom. Oni slávia Vianoce na Zjavenie Pána (u nás Troch kráľov). Vianoce sa potajomky slávilí najmä na Ukrajine a v niektorých ojedinelých kresťanských centrách po celom ZSSR.

Spracované podľa Prílohy denníka Sme 27. 11. 2001

Pranostiky

K Vianočnému obdobiu sa viaže mnoho pranostík najmä o počasí. Tu je niekoľko z nich:

Katarína

Katarína na ľade - Vianoce na blate, alebo Katarína na blate - Vianoce na ľade.

Ondrej

Aj tento deň mal význam z hľadiska pranostík. Aké počasie bolo na Ondreja, také malo byť celú zimu.

Počasie však slúžilo aj na predpovede úrody:

Ak na Ondreja hrmí, bude málo orechov.

Keď sú na Ondreja kvapky na stromoch, bude veľa ovocia.

Vianočné pranostiky

24. 12. - Štedrý večer

Aký je čas na Adama a Evy, také budú nasledujúce dni.

Keď je na Štedrý večer hmla, bude plané počasie.

Štedrý večer každému je milý, dá vraj
pánboh vína, požehná v obilí.
Ak je na Štedrý deň jasný východ
slnka, urodí sa jarné obilie.
Na Štedrý deň hviezdíčky, ponесú
vajička sliepočky.
Keď je na Štedrý deň veľa hviezdíček,
na budúci rok je veľa kureniec.
Keď je na Štedrý deň mnoho hviezd, je
mnoho zemiakov.
Ak je na Štedrý deň vietor, bude malá
úroda.
Ak padá na Štedrý deň sneh, urodí sa
veľa vína.

25. 12. - Božie narodenie

Na Božie narodenie o blšie prevalence.
Keď na narodenie Krista pršať začne,
počas štyroch týždňov počasie
bude mračné.
Keď na Vianoce pokryté sú polia
snehom, môžeš na Veľkú noc sedieť
pod košatým stromom.
Keď je hus na Vianoce na blate, na
Jozefa bude na ľade.
Ako medzi Kračúnom, tak medzi Jánmi.
Biele Vianoce, zelená Veľká noc.
Aký je čas na Vianočný deň, taký má
byť aj budúci január.
Koľko sa ukáže prvý sneh pred
Vianocami, toľko bude trvať po
Vianociach.

Na Ducha - do pol brucha.
Lahodný a teplý čas na Vianoce je
znamením, že zima bude dlho trvať.
Lepšie Vianoce treskúce nežli tekúce.
Na Vianoce - po gágorče, na Velikú
noc - moc, na Trojicu - len lyžicu.
Do Vianoc - hoj, od Vianoc joj!
Do Vianoc pravdivo, od Vianoc dojivo.
Jasné Vianoce, tmavé stodole.
Ak sa na Vianoce voda z neba leje,
starosť o úrodu kečku vám ohreje.
Keď je Vianočná noc tmavá (nesvieti
mesiac), bude tma v záčine.
Ak sú dažde, teplo v hody, nedobrý
rok za tým chodí.
Keď dvadsiateho piateho svieti slnko
len toľko, čo gazda koňa oširuje,
bude dobrá úroda zeme.

26. 12. - sv. Štefan

Ak sa vetry na svätého Štefana spolu
chytia, veľké príkopy a záveje
narobia.
Keď svätý Štefan blato vyfúkal, bude
pekná jar.
Na svätého Štefana nesmie už byť
barina.
Na svätého Štefana každý sa má za
pána.
Ak na sv. Štefana svietilo slnko, bude
drahé ovocie.

I. etapa rekonštrukcie žabokrečkej modlitebne

Hneď v úvode je vhodné pripomenúť, že v r. 2008 sa na rekonštrukcii žabokrečkej modlitebne urobilo nesmierne veľa. Zo začiatku sme uvažovali len s podpílením múrov a vložení izolácie proti vzliňajúcej vlhkosti. Následne sme mali v pláne rozbúrať staré podlahy a urobiť nové s podlahovým kúrením, aby pobyt veriacich v bohoslužobných priestoroch bol príjemný zvlášť v zimnom období.

Pri podpíľovaní múrov a odstraňovaní starej betónovej podlahy sme usúdili, že pri tak náročnej rekonštrukcii bolo by hriechom nepozrieť sa bližšie na povahu a na krov. Po konzultácii s odborníkmi sme sa rozhodli pokračovať aj vo výmene stropu a celého krovu – strechy. Nebolo to jednoduché rozhodnutie, ale veríme, že bolo dobré. Čo by sme neboli urobili teraz, čakalo by nás – prí-

padne našich potomkov – za nejakých 10-15 rokov. A tak pod taktovkou br. farára a br. poddozorca Jozefa Rišiana skupinka verných Žabokrečanov prístupila k ďalším – zo začiatku nepríjemným – demolačným prácam. (Pôvodný navrhovaný projekt bol bez veže)

Najskôr sme však nechali vypracovať predbežný projekt p. projektantke Ing. Olge Štroncerovej a podľa neho sme začali odstraňovať starú povalu.

Prv, ako sme sa pustili do týchto prác, konzultovali sme navrhnutý projekt s architektom pre sakrálnu (kostolovú - posvätnú) architektúru p. Ing. Arch. Ondrejom Mrlianom z Hýb, ktorý je členom Dištriktuálneho presbyterstva VD v Prešove a zároveň členom Stavebné-

ho výboru, ktorý má na starosti schvaľovanie žiadostí o rekonštrukcie kostolov

a modlitební v dištrikte. Br. Mrlan navštívil náš cirkevný zbor a pri obhliadke objektu modlitebne a navrhovaných projektov rekonštrukcie poznamenal, že tento projekt je pekný, ale vyžaduje ešte jeden odvážny zásah. A pritom ceruzkou na projekte niekoľkými ťahmi nakreslil vežu, ktorá by dala celému projektu iný „šmrnc“. Tento jeho postreh sa zapáčil nám aj projektantke, a tak sme projekt navrhli prepracovať. Namiesto pôvodnej valbovej strechy sme rozhodli umiestniť na modlitebňu vežu, ktorá by bola dominantou obce a v nej umiestniť zvony, hlas ktorých by sa niesol ponad celé Žabokreky.

Po týchto úpravách na projekte sa pokračovalo s budovaním nového keramického stropu, podmurovaním obvodových múrov, betónovaním venca pod pomúrnicu ... Práce pomerne rýchlo postupovali z jedného dňa na druhý a boli sme vďační za každú brigádnicú pomoc či už pri prácach, alebo pri zabezpečovaní obedov. Nemôžeme tu všetkých vymenovať, hoci by si to iste zaslúžili, ale aj tak to spomíname na stránkach nášho časopisu a vyslovujeme im našu úprimnú vďaku. Bolo to pre nás povzbudením v neľahkej práci, do ktorej sme sa s pomocou Božou pustili. Začiatkom novembra sme zabezpečili napílenie dreva na nový krov. Po do-

daní sme ho uložili vo dvore rodinky Štefanidesovej, ošetrili ho a zač. decembra túžobne čakali na firmu, ktorá nám ponúkla prijateľný rozpočet na postavenie nového krovu-strechy a veže modlitebne.

4. decembra 2008 sa začalo s výstavbou nového krovu a potom veže modlitebne. Aj keď sme počítali s náročnejšou prácou kvôli veži, zdĺhavé práce na mnohých detailoch urobili z nás nedočkavých ľudí, ktorí túžili čím skôr vidieť

hotové dielo ... Museli sme sa však obrniť riadnou dávkou trpezlivosti, kým sa dostavil výsledný efekt. A ten sa vlastne ešte nedostavil, pretože pri písaní týchto riadkov majstri stále pracujú na jednotlivých drobných detailoch veže a chvíľku ešte potrvá, kým bude celá strecha aj s vežou hotová. Ale počítame s tým, že sa to za 3-4 dni stane skutočnosťou.

Doteraz sme na stavbe preinvestovali okolo 300.000,-Sk a za postavenie strechy a veže budeme musieť ešte zaplatiť okolo 350.000,-Sk. Keďže

spĺcáme ešte dlžobu do Nemecka za opravu fary a kostola, vyhlásili sme zbierku na rekonštrukciu žabokreckej modlitebne. Výsledok bol pomerne slušný: 105.000,-Sk. Ďakujeme aj touto cestou všetkým, ktorí pochopili vážnosť

situácie a podľa svojich možností prispeli. V celkovom rozpočte pri rekonštrukcii modlitebne (I. etapa) je to však len menšia časť toho, čo nám treba ešte zaplatiť. Prosíme vás, pamätajte na tieto práce vo svojom rozpočte. Chápeme, že v súčasnej dobe pri prechode na euro ovládajú nás pochybnosti, ako to všetko zvládneme. Takáto rekonštrukcia, ktorá v konečnom dôsledku z modlitebne urobí „kostol“, sa naskytla vám, súčasnej generácii! Využite to a pomôžte dielu, na ktoré napokon budete hrdí nielen vy, ale aj vaši potomkovia! Veríme, že nám pomôže aj obec Žabokreky a nejakú podporu sa pokúsime zohnať aj zo zahraničia alebo od sponzorov.

Sme vďační Pánu Bohu za čas milosti, v ktorom môžeme stavať dielo Božie. Sme vďační za príhodné chvíle, dobré počasie, štedré srdcia a ochotné ruky pri práci na spoločnom diele. Nádejame sa, že sa nám podarí stavbu dobre zazimovať a na jar pokračovať v započatom diele.

„Ó Hospodine, pomáhaj!
Ó Hospodine, popraj zdar!“ (Ž
118,25)

Predsedníctvo CZ

ĎATELINKY MEDZI NAMI Nezábudkami...

10. októbra 2008 zavítal medzi nás detsko-mládežnícky spevokol Ďatelinky z Ev. cirkevného zboru v Dudinciach.

Na stretnutie sme sa už veľmi dlho tešili. Ďatelinky sú na Slovensku pomerne dobre známe, podarilo sa im už poslúžiť aj v zahraničí.

Začiatok koncertu bol plánovaný na 19-tu hodinu, avšak tesne pred plánovaným začiatkom sme dostali správu, že budú približne hodinu meškať. Keďže ľudia boli v Belej v kultúrnom dome zhromaždení a potrebovali sme vyplniť čas, neváhali sme poslúžiť s naším detsko-mládežníckym spevokolom – s „Nepalskými nezábudkami“, aj keď sme na to neboli vôbec pripravení, chýbala nám dirigentka, plná

zostava hudby, aparatury, detí a mládežníkov nehovoriac. Myslím však, že čas nám spolu pri speve veľmi rýchlo prešiel a naši mladí spevokolisti boli pohotoví a spievali s veľkou radosťou. Ďakujeme, boli ste super!

Napokon sme sa dočkali očakávaného stretnutia s Ďatelinkami, ktoré nás potešili pripravenými piesňami a slovom. Veľa piesní sme už poznali, a tak sme sa mohli zapájať do ich programu. Napokon sa na pódiu spojili deti a mládež z Dudiniec a z Necpál,

teda sa pomiešali Ďatelinky a Nezábudky ☺ a spoločnými piesňami bol koncert ukončený.

Ďatelinky nás po dobrej večeri pripravenej šikovnými žienkami z Belej opustili, čakalo ich ďalšie dni náročné turné v Turčianskom senioráte.

Koncertom potešili aj deti v Detskom domove v Necpaloch, ktorý navštívili v sobotu doobeda.

Milé deti!

Na Vianoce si pripomíname, aký Dar sme dostali od Pána Boha. Boží Syn – Pán Ježiš Kristus sa narodil preto, aby sa stal naším Záchrancom.

Keď vyškrtáte nižšie uvedené slová vo vianočnej osemsmierovke, získate názov známej vianočnej piesne.

ANJELI,
BARÁNOK,
BETLEHEM, BOŽÍ
SYN, DARY,
DIEŤA, HVIEZDA,
JASLE JOZEF,
MÁRIA, MESIÁŠ,
MYRHA, MUDRCI,
PASTIERI,
POKLONIŤ,
RADOSŤ SLAMA,
SPASITEĽ,
VIANOCE

N	S	I	R	E	I	T	S	A	P	H
R	P	O	K	L	O	N	I	Ť	V	A
K	A	R	M	O	D	J	I	I	L	M
O	S	D	S	E	O	A	E	D	U	N
N	I	K	O	Z	H	Z	I	D	Š	Y
Á	T	R	E	S	D	E	R	I	Á	S
R	E	F	I	A	Ť	C	L	S	I	I
A	L	D	T	A	I	E	S	T	S	Ž
B	U	A	I	S	J	P	L	Á	E	O
N	V	R	E	N	S	E	A	S	M	B
L	Á	Y	A	H	R	Y	M	M	A	E
M	S	A	E	C	O	N	A	I	V	J

Z 3. čísla sme dostali len jednu odpoveď do redakcie ŠL. Nemuseli sme ani žrebovať výhercov, lebo jediným výhercom odmeneným hodnotným darčekom je **Alenka Búľovská** zo Žabokriek. Alenke blahoželáme a prajeme jej aj do budúcnosti ducha horlivosti, múdrosti a šikovnosti.

Odpovede a riešenia úloh z tohto čísla ŠL posielajte alebo doneste do redakcie nášho zborového časopisu do konca februára 2009.

*kresba žabokreckého kostola
očami Emílie Kevickej, žiačky
1. ročníka ZŠ*

MILÁ DĚTI,

na **PIANOCÉ** si připomínáme narozenin **Pána Ježíše Krista**.
Po vytřetí znakůky sa dozvíte o tom, čo Pán Ježíš
o sebe hovorí v Biblii.

JA SOM ...

ev. Jána 6, 35:

○ & ∩ = ○ ▼
● = ↔ ○ ♀ ○

ev. Jána 8, 12:

♁ ↔ ○ ♀ ∩ ○
♁ ↔ ○ ♀ ○

ev. Jána 10, 7:

□ ↔ ○ ∩ ○
△ ○ ↔ ○ = ○ ○

ev. Jána 10, 11:

□ ○ ▼ ∩ ●
♁ ○ ♁ ♀ = ○ ∩

ev. Jána 11, 25:

↔ ● △ ∩ = ○ ♁ ○ ○ = ○
○ ● = ↔ ○ ♀

ev. Jána 14, 6:

○ ○ ♁ ♁ ♀ ○ ,
♁ ∩ ○ ↔ Ω ○
= ● = ↔ ○ ♀

ev. Jána 15, 1:

♁ ∩ ○ ↔ ●
↔ = ○ ○ ● △ ○ ○ ○

Zj. Jána 22, 13:

○ ∩ ● ○
= ○ ○ ○ ♁ ○

Dekeódír:

A ○	B ▼	C ○	D □	E ○	F *	G ∩	H &	I =
J ○	K &	L ∩	M ○	N ○	O ○	P ♁	Q &	R ∩
S ♁	T ♀	U ♀	V ↔	W &	X ●	Y ●	Z ●	

LIST PLNÝ LÁSKY

V dráždanskej klenotnici bol uložený zvláštny dar, ktorý dostala jedna princezná k narodeninám od svojho snúbenca. Bol to malý guľatý balíček.

Rozbalila ho a našla v ňom ... delovú guľu. Bola sklamaná, rozčúliła sa a hodila tú tmavú guľu do kúta.

Čo sa však nestalo: vonkajšia škrupina praskla a ukázalo sa, že vo vnútri je nejaká strieborná guľa. Hneď ju vybrala a ako ju v rukách otáčala a stláčala, vynorila sa zo striebornej guľe zlatá skrinka. Teraz už nebol problém ju otvoriť. Vo vnútri na čiernom zamate ležal drahý prsteň, osadený žiariacimi diamantami.

Pri ňom ležal krátky list: -----

/ príbeh je prevzatý z brožúrky List pre teba/

Milé deti,

veľa ľudí takto rozmýšľa: Biblia sa nám nepáči,
je v nej veľa zvláštnych a nezrozumiteľných vecí.
Ale ten, kto prenikne hlbšie a nezostane na povrchu,
bude objavovať vždy nové krásy a nakoniec jasne pozná,
že mu nielen počas Vianoc z celého Božieho posolstva žiari:

"----- som sa narodil na tento svet,
zomrel za teba a na tretí deň vstal z mŕtvych, aby
ty si mohol večne žiť."

tvoj milujúci Pán Ježiš Kristus

K	Y	K	T
S	A	B	E
Z	L	E	I

Pomôcka k obidvom zadaniam:

V kráľovskej prechádzke /KP/ prechádzaj ako kráľ po šachovnici.
Každé políčko prejdí práve raz. Máš uvedené miesto vstupu
a výstupu. KP je vždy súmerná podľa stredu alebo osi.

Vianočné čítanie

Drahí bratia a sestry!

Pred rokom som v Šumeni líp písal o necpalskom seniorovi a folkušovskom rodákovi Adamovi Lačnom. Pri hľadaní literatúry v Slovenskej národnej knižnici v Martine ma upútal článok o folkušovskom poklade. Dukáty som však ne našiel. Namiesto nich som sa dostal k inému pokladu – duchovnému. A tým je nasledujúca poviedka. Ponúkam vám ju na Vianoce v pôvodnom znení i pravopise, aby nič nestratila zo svojej autenticity (dobovosti).

Patrí sa najprv predstaviť jej autora Karola Salvu, evanjelického kňaza, učiteľa, vydavateľa, knihotlačiaru, spisovateľa i národného pracovníka v jednej osobe. Vo svojich knihách často používal pseudonym (spisovateľské meno) Slava Čebraťský. Krstné meno je vymyslené. Ide o iné usporiadanie hlások skutočného priezviska Slava – Salva. A Čebrať je predsa známy vrch nad Ružomberkom. Spisovateľov osobný a pracovný život bol pevne spojený s týmto dolnoliptovským mestom. Finančné problémy a národné presvedčenie ho však donútili hľadať uplatnenie v Amerike, čo sa mu aj podarilo.

Verím, že vás táto realistická poviedka zaujme. Prečítal som ju niekoľkokrát. Vždy ma svojím obsahom a svojimi hlbokými myšlienkami oslovila. Karol Salva bol veľkým znalcom ľudskej duše. Žijeme v dobe komercializácie. Jedinou istotou kresťana je viera v Boha. A to si na Vianoce, v čase narodenia Pána – Ježiša Krista o to viac uvedomujeme. Pekné sviatočné čítanie!

Poznámka: Neznáme slová a slovné spojenia sú vysvetlené za textom poviedky.

V horách nad Folkušovou

Z Nepál popod hory do Blatnice je utešená cesta. Nie preto, že by sa bolo dobre po nej viezť, ale že je s tade utešený výhľad na Turiec. Vidíš pred sebou celú stolicu, tú krásnu záhradu, obtočenú vrchami. Touto cestou kráčal som koncom novembra, v najväčšom sňahovom fujaku. Zápasil som o každý krok a predsa rád som bol, že cestou tou kráčam. V zápači lesa, v tej sňahovej chumelici hľadel som ako cez strieborný závoj na osvetlené slncom podo mnou vršky, roviny, doliny, mestečká a dediny. Aký krásny pohľad musí byť z tadeto v lete!

Prosto Folkušovej prišiel som na malú rovinku medzi mladým hájom k severu a vysokým bralom k juhu. Cesta zaviata bola sňahom, nevedel som, kade sa ďalej hnuť. Pozerám, i kráčam na zdarboh ďalej. Hľa, tam v úbočí vystupuje ponad svrčiny dym, namieril som kroky ta. Preboriac sa mladou sihlinou, stál som pri kolibe, obloženej kôrou a čečinou, z nej kudlil sa dym na všetky strany ako z uhlika.

Malá, okrúhla diera, namiesto dverí, čmudila sa tiež dymom. Pozerám dnu, nevidel som nič. Zavolať som teda do tej diery:

– Či je tu dakto ?

– A čo že chceš? ohlásil sa mi podivný kýsi hlas, ktorý znel mi celkom po detinsky: »A čo de řes? «

To bude zvláštno dobrodružstvo, myslím si, tu bude dáka hôrna podivínka.

– Zavial sňah cestu, odpovedal som, neviem, kade sa mám pustiť do Blatnice.

– Len dolu, popod zámok, pekne, rovno!

V tom škrabe sa niečo von z tej diery. V prvom okamžení myslel som, že to jazvec. Ale keď rozoznal som šedivú bradu a bajúzy, dlhé biele obrvy, kostrbatú baranicu, burú gurtku, stiahnutú cez pás remeňom a že ide von štvornožky, vedel som, že to ľudský tvor.

Sodvihne sa predomnou malý, skrčený starček, ústočká mal stiahnuté na O, líca vpadnuté a predstaví sa mi s mládeneckou ľahkosťou:

– Ja som Folkušovský.

– Ja Čebratský.

– Podťe sa zohriať, pán brat! Dosť zajdete do Blatnice. My tu robíme okolo dreva, ja starý kuchárím.

A zase hodil sa na ruky a štvornožky vtiahol sa do koliby. Ja za ním.

V kolibe ponad zem nebolo dymu a dosť príjemné teplo. Pri ohni byly štyri bachráče pristavené, v nich vrela lohadza s mäsom. Posedali sme obdelač vatry.

– A kde sa tu beriete, pán brat? Čabradskovci sú z Hontu, i s našou fámiliou malá potýčel.

Čo teraz? myslím si. Ten starý báfa si myslí, že má pred sebou výrostka nejakej slávnej fámilie. Poviem mu pravdu, pokazím si všetko. Obrátil som jeho pozornosť na iné: nepoznal som ho ešte dobre.

– Ponúkám na predaj knižky.

– Knižky? Pekná vec – no že, no!

Starký nedôverive pozeral na mňa, po chvíli doložil:

– Podľa pochopov terajších sa to pravda s vašim stavom nesrovnáva, ale čo že robyť! I so mnou bolo tak.

– Báľko môj povedzte mi, prosím vás, či mám ísť popri tom majeri?

- Pravda! A jaké to knižky predávate?
- Všetliaké; kalendáre, spevníky, modlitebné knihy, rozprávky a iné.
- Ktože vám dnes modlitebnú knihu kúpi, prosím vás. Zeman sa hanbí s knižkou pod pazuchou ísť do kostola a za ním idú ostatní. A všetci idú dolu závozom.
- Ej, kúpia, báfa môj! V Necpaloch, na príklad, sa mi vodilo veľmi dobre a v Blatnici, dúfam, ma tiež nepustia prázdneho.

– Ja vám len to poviem, braček môj radostný, že na nás zemanoch leží božia kára. Do knihy riadenia Božieho sa vraj nikto nazrieť nemôže a predsa každý deň v nej čítame. Kto že nevidí Boží trest na tých, ktorí sa Boha spustili? Ale i láska jeho je patrná na tých, ktorí sa ho boja a činia spravodlnosť jeho. Keby ste poznali môj život, môj hlboký pád i moje povstanie, presvedčili by ste sa, že je prísna ruka Pánova, ale i že milujúcim Boha všetky veci napomáhajú k dobrému.

Starček zaujímal ma čo raz tým väčšmi a preto prosil som ho:

- Báfko môj, prosím vás, rozprávajte mi niečo zo svojho života!
- To vám je dlhá kronika, ale keď chcete počúvať, poviem vám na krátko: Pred päťdesiat rokmi, keď bol zeman pánom, bolo dobre; pred osemdesiat rokmi, keď bol môj otec pánom a ja som sa narodil, bolo ešte lepšie. U môjho otca, ako som ja zapamätal, bývala hostina na hostinu, od reštavrácie po reštavráciu nemyslelo sa na inšie, ako na zábavu. Vychovaný som bol v bezuzdnej rozkoši, otec i mať povoľovali jedinákovi svojmu vo všetkom. A ako všetci mne podobní, tak i ja neurobil som výnimku: stal som sa tým najrozpuštějším výrostkom ľudskej spoločnosti. Dosť na tom, keď som bol dvadsať ročný, najviac mojou vinou, veľký otcovský majetok šiel na bubon a otec i mať moja o nedlho za tým ľahli si pod zem. Čo potom? Nezavreli ma v doživotný žalár, ako som zaslúžil, ale veľká rodina moja opatrla mi chleba: stal som sa pisárom v stoličnom dome. Blázni! Mysleli, že keď majetok náš predali, že s ním predali aj moje holomstvo. Jako pisár nechcel som sa dať zahanbiť: pil, hral karty a talpašil som celé noci ako predtým. Len že z kade? Peňazí nebolo, dlžen som bol už všade – chytil som sa piatich prstov. Ale i mňa chytili, lež ušmykol som im, a so psím smiechom utiekol som svetom. Za päť rokov túlal som sa ako Kain po svete, otrhaný, bosý chodil som od mesta do mesta. Zverboval som sa, utiekol od vojska, až ma na krátko pobrali Nemci a v jednej káranici privreli ku remeslu. Za tri roky hlušil som perlíkom v jednej kováčskej dielni a vyučil som sa dôkladne tomuto remeslu. Miesil som to železo, ale so mňa ani tie tri roky neumiesily iného človeka. To preporodenie na vnútornom človeku neprichádzalo, ten človek bol u mňa vždy ten starý, zahrišený. Hneď, ako vypustili ma z kárnice, mal som zarobený pekný groš, zaodený bol som poriadne, za pár dní a nocí pustil som peniaze do vetra, šaty spáchly so mňa, ako by len zrelé hrušky striasol. Bieda ma bila – hlad, zima, nahota d'obaly mi do srdca ako lační krkavci, ja plakal som, modlil som sa, predsavzal som si, že už nikdy, nikdy nebudem márnikom, prisahal som to Bohu a prosil ho, aby ma prijal pod milostné svoje kriedla a dal mi sily sám, keď tej sily nemal som ja. Ale, poľutujte ma, keď mal som príležitosť, to jest, keď

prišiel som ku grošu, zase zmárnil som všetko a bol som horší ako predtým. Ach, braček môj, vyrátať vám všetko, čo som podstúpil, na to treba by boli dni a týždne. Konečne ako žobrák vrátil som sa do svojej rodnej dediny, do Folkušovej. Ťažko mi ta bolo ísť, ale šiel som ako na svoj vlastný pohreb. Bôľ, samý bôľ v srdci, najväčší ma čakal doma.

Bolo práve v deň štedrého večera. Celú dedinu schodil som od prahu k prahu, nepoznal ma nikto, to mi veľmi lahodilo. Od prahu k prahu kráčal som s modlitbou; moji najbližší, šťastie ich, že ma nepoznali, odkopli ma ako svetský vývrhel. Slzy rynuly mi po lícach, keď tí, ktorí u môjho otca dakedy u plných pohárov sedali, s prahu svojho ma odtisli. Nemal som sily povedať im kto som, snáď som nechcel vyjaviť, že poznám týchto ukrutníkov. Sedem kruškov chleba nasbieral som v celej dedine, sedem lepších ľudí, ktorí mi ich vrhli, aby sa ma sprostili. Nemohol som ich od žiaľu jesť, nosil som zamrznuté vo vrečku v kabáte. Prosil som o príchýľu na noc, prosil tak úzkostlivo, ako prosí mať Otca nebeského o život svojho umierajúceho dieťaťa, aby mi aspoň v stajni dali prenocovať, nedali mi ani to.

Išiel som z dediny von, ani som nevedel akým cieľom. Ta von, tam pokryté stoly- polia, bieluškým, hviezdíčkovým obrusom – sňahom, tam ja budem štedrit, nie u vás, nie, vy ste toho nie hodni!

Na konci dediny čuje niekto moje bôľne vzdychanie, už bol som zpoly zamrznutý.

– Čo vám je? ohlási sa milý hlas predo mnou.

– Smilujte sa! V celej dedine nebolo kútika pre mňa, ani v stajni. Mrzmem!

Podťe so mnou!

Išiel som za tým anjelským hlasom. Prišli sme pred pastiereň. Keď sa otvorili pitvorne dvere, videl som, že ma to vedie vyrastená panna.

– Mama, prichýľme tohto neboráka, povedala deva svojej pri ohnisku zamesknanej matke.

Matka pozrela na mňa a videl som, že sa jej zovňajšok môj veľmi znepáčil.

– Je dnes štedrý večer, pokračovala dcéra, ako by sme ho pustili – zamrznúť!

– Prejdte si dnu, povedala mať a sadnite si tam na schod.

Sadol som si na pôjdny schod. Zima hegala ma strašne, no ten pastiersky pitvor zdal sa mi byť kráľovstvom. Ach ja bedár, kam som to dovedol!

Mať i s dcérou vošly do izby, tam bola ostatná domáca rodina. O chvíľu výnde pastier a nepoznajúc ma, vyzvedal sa ma, kto som, z kade som, čo ma vyhnalo do sveta atď. Nevyjaviť som ani tu svoje rodinné meno, nechcel som za žiadnu cenu poznaťým byť. Vyhýbal som všeliako otázkam a ani ma nimi netrápili.

– Nuž, ako je, tak je, povie pastier, nevyženieme vás a strávite štedrý večer s nami. Ale musíte sa trošku ošatriť, lebo takto – ačkoľvek sme my chudobní ľudia – nemohli by sme vás prenocovať.

Ja sedím na tom schode nebdajúc o seba a o nič na svete. Deti hrnuly sa z izby von pozeráť ma a so strachom vracaly sa dnu. Pastierka podala mi na misočke za-

praženej polievky, polievočka tá ma obživila a skrahlé údy počala preberať. Kým som si ja ujedal, pastier šiel do stajne a dievčica pristavila na ohnisko veľikú paveň, vliala do nej dve krhly vody a zase s prázdnyimi vyšla von a dlho sa nevracala. Matka podniecala pod paveň, poodfahujúc hrnce od vaty. Keď svierala voda na pavni, odchýlila pitvorné dvere a zavolala do dvora:

– Už vrie voda, doneste šafel’.

Prišiel otec s dcérou, na nosile doniesli veľiký šafel’ a položili ho na prostried pitvora. S pavne vyliali vodu do šafľa a zase ho otec s dcérou vyniesli von. Potom vrátila sa dievka do izby a za ňou prišiel otec do pitvora.

– No pod’te, – ako že vás volajú?

– Peter, zajakavo odpovedal som, lebo ja sa volám Venduš.

Pod’te, Peterko, povie pastier, umyjete sa!

Voviedol ma do teplej stajne. Na jednom boku stály dve kravy a dve jalovičky, na druhom boku bol cároček a v ňom štyri ovečky. V prázdnom kúte stála dieža, z tej parila sa teplá voda.

– Tu sa vykúpajte, vymyte a vyčešte náležite. Tu máte mydlo, tu uterák, tu hrebeň, tutu spodné šaty, a tutu vrchné. To si poobliekate, aby ste boli čistí cez sviatky, veď už potom bude, ako bude. Lampku vám tu nechám v lampáši. Len dajte pozor na svetlo!

Hovoríť som nemohol nič, srdce išlo sa mi rozliať od rozkoša nad dobrotou tých vďačných ľudí. Vykonal som, ako mi pastier kázal: vyumýval som sa, vykúpal náležite. A keď poobliekal som sa do tých čistých pastierskych šiat, klakol som na kolena a ďakoval veľikému Bohu, že zvestoval mi týchto dobrých ľudí, ktorí mnou zapusteným, nečistým bedárom neopovrhli, ale milostive pritúlili ma k sebe. Do-

siel’ liečili ma ľudia trestom, opovržením, títo začali ma liečiť láskou. A už táto prvá medicína účinkovala na moju dušu blažene; ja cítil som, že v tom čistom pastierskom rúchu obliekam na seba nového človeka. Na mne dnes zjavila sa milosť Božia spasiťedlná. Kľáčal som na kolennách, keď vošiel pastier do stajne.

– Vy dobré, šľachetné duše, hodil som sa k nohám jeho, všetko vyjavím vám, ale teraz najprv ďakujem vám za všetko. Nie som hoden vašej

dobrotu a žiadam si od milostivého Boha, aby som vám i ja aspoň desiatu čiastku tej radosti vrátiť mohol, ktorú ste vy mne neznámemu spôsobili.

– Nič, nič, Peterko. To je nič!

Vošli sme do izby. Ja v tých sedliackych, poctivých šatach, s neobyčajnou radosťou v tvári. Neochúňal som sa nikoho, veď už bol som spriatelnený so všetkými. Na stole stál osvetlený vianočný stromček, vôkol stola celá rodina sedela v blaženej nálade.

– Vitajte a sadnite si sem ku stolu, privolala mi gazdina.

– Ďakujem pekne, snáď sadnem si tuto pod pec na lavičku.

– Ba veru ešte čo? povie stará matka.

A s jednej strany pastier, s druhej ona pojali ma za ruku a priviedli ku stolu.

Myslel som, že moja prítomnosť spôsobí nebars dobrý dojem na rodinu, zvlášte na deti. Že menovite tieto budú na mňa s otvorenými ústami pozeráť a snáď potuteľne sa i vysmievať. Ale tieto deti tak vlúdne, tak útrpne pohliadli na mňa, ako by na svojho nešťastného brata. Hneď v tom okamžení, ako pozrel som na túto rodinu, cítil som sa tak sladko, voľno, tak blažene, ako som sa ešte nikdy predtým necítil. Poznamenávam, že takto cítiť sa môžeme len v tom dome, kde u hostiteľov niet pretvácky.

Deti boli vôkol starej matky na ľavom boku, gazda si sadol za vrch stola, matka s dcérou na pravom, ja na konci stola.

Len čo sme sadli, podala dcéra na stôl knižky, spevníky. Domáci pobrali si knižky, i mne zostala jedna, siahol som tiež po nej. Gazda započal pieseň »Narodil sa Kristus Pán« a všetci my spievali sme nábožne.

Dojatý veľikostou lásky Božej zjavenej v narodenom Spasiteľovi, slávou deja jeho príchodu na svet, i badaným skutkom svojho preporodenia, slzil som počas toho radostného spevu, čo i domáci zbadali. Po vyspievaní tejto piesne pomodlil sa pastier nahlas tú preradosnú modlitbu: »Vítaj nám predrahý hosťu a zase Zavítaj požehnaný Pane Ježiši!«

Pri večeri rozprávala stará mať deťom o narodení Kristovom. Veľmi rozkošne líčila radosť pastierov a slávu anjelov s neba spievajúcich; jej syn, pastier, dotvrdzoval všetko výpoveďami Písma svätého, zvlášte z kníh prorockých. Milý, bračok môj! Vysloviť vám to nemôžem, do akého ma to poslal domu Pán, aby ma vyliečil z neduhu hriechov a obrátil k sebe. Koľko razy som si na udalosť tú pomyslel, vždy uznával som, že ničím, ničím nezaslúžil som si tú lásku, ktorú preukázal mi Boh prostriedkom tých dobrých ľudí. A to ma zaviazalo k vernosti a poslušnosti naproti Otcu nebeskému.

Po večeri sedeli sme všetci vôkol stola. Stará matka, ako sa zdalo, javila najviac zvedavosti, že kto som ja, lebo že jej akýsi známy prichádzam.

Nuž, poručeno Bohu, pomyslím si a rozprával som asi takto:

– Bol jeden bohatý zeman, viedol život rozpustilý, vychoval zle syna a ten pripravil ho o majetok. Otec i mať zomreli v biede, syn sa túlal svetom a keď sa vrátil

po ôsmych rokoch nazpäť do rodiska, nepoznal ho nikto, ba ani len v stajni prenocovať mu nedali. Našla sa bohumilá rodinka na konci dediny, tá prítúlila ho k sebe ako svojho ztrateného a navráteného syna. Boh nech jej bude odplatou! To som ja, drahí moji! Už ma poznáte, môj otec bol Daniel.

– Bože na nebi! celá sa trasím od strachu, skričala matka pastierova! Či je to možné? Venduš! Už sme vás všetci za mŕtveho držali.

– Ach, nuž veď pán Danielovie boli naším duchovným kmotrom. Mariena, teba odriekali! svolala pastierka.

Z reči do reči a vyzpovedal som sa pastierovcom do základov svojho srdca.

Sviatkoval som s pastiermi, ale do chrámu Božieho nemohol som ísť, nemal som šiat. Odhodlaný som bol vyjaviť všetkým ľuďom svoju vinu, áno, cítil som v duši zvláštnu túžbu, prosil všetkých za smierenie, vo všetkých som videl svojich milých, shovievavých bratov a sestry.

Pastierovci nepustili ma z domu i po sviatkoch, ba čo vám poviem! Tí dobrí ľudia postarali sa mi o prístojné šaty, kúpili ich za svoj groš a ani sa ma nespýtali, či im to dakedy vrátim.

Pekne zaodetý i zaobutý šiel som so svojím dobrodincom ponavštevovať svoju rodinu, menovite svojho strýka, tetky atď. Tí prijali ma chladne veľmi, robili mi výčitky a videl som zretedlne, že báli sa veľmi, že im teraz na farchu padnem. Šiel som veľmi smutný do pastierne.

– Pôjdeme, povedal idúcky pastier, navštíviť i moju rodinu do Belej.

A šli sme v jednu nedeľu po obede.

Ach, človeče, aký to rozdiel moja rodina a tohoto pastierova rodina! Tá moja rodina nás sotva obzrela, táto nám ani miesta nevedela, tá moja hovorila s nami len tak cez zuby, táto pastierova uhostila nás svojim gazdovským chlebíkom hojne a dobrotou srdca tým hojnejšie. A keď dozvedeli sa Belania, že som ja kováč, požiadali ma, aby som sa u nich osadil, že im obecná vihňa prázdna stojí a kováč že im je veľmi potrebný.

To bola pre mňa vítaná príležitosť, len že nebolo groša do začiatku a preto veľmi bál som sa prijať toto úprimné pozvanie.

– Pomôže Pán Boh, povedal pastier, do začiatku sa vám i my dl'a možnosti postaráme.

O dva týždne po tejto návšteve bol som už v Beleji a pod mlátom mojím ozývala sa nákova veselo po celej dedine. A Boh mi skutočne pomáhal, remeslo mi išlo zo dňa na deň lepšie. Posplácal som skoro svoje dlžoby, i pekne sa zašatil, i do izby ponadobúdal som potrebné náradie. Na trúnok, karty, kamarátov som nepomyslel. Mojou radosťou bolo, že som v nedeľu chodieval k mojim drahým priateľom do pastierne. I títo ma vždy s vďačnou tvárou čakali.

V jednu fašiangovú nedeľu som tiež tam bol. Boli sme všetci pri stole, ako v ten môj slávny prvý večer. I poviem Mariene, pekne vyrastenej a rozumnej dcére pastierovej:

– Či sa pamätáš, Marka, pred rokom na ten večer, keď si ma na ceste mrznúceho stonať počula? Keď som zavolať – neznajúc ku komu, smilujte sa! v celej dedine nebolo pre mňa kútika ani v stajni! A ty čo si mi povedala? Nastrojil ňu sám Boh, aby zachránil nielen to mrazom tuhnúce telo, ale zvlášte moju zahrievanú dušu. Ty si mi povedala: podťe so mnou! Prosila si matku o moje prijatie, sama si nanosila vody do toho kúpeľa môjho preporenia, lebo od tých čias stal som sa novým človekom. Tie prvé slová tvoje ku mne znejú vždy v duši mojej. Boly to slová ako by anjela, ktorý podáva ruku v priepasť zatratenia letiacemu hriešnikovi. Poznal som tvojich dobrých rodičov, poznám i teba a preto nedivte sa teraz, nediv sa, Marienka, že dnes opakujem ja tvoje slová: podť so mnou, Marienka, buď mojou!

Mariena hodila sa mi v usedavom plači okolo hrdla, otec a mať objali nás oboch a keď sme z tohto najkrajšieho dojmu v zemskej živote precítili, rodičia nás v slzách požehnali.

Tak, vidíte, braček môj, pripravil mi Boh radostné výslnie svojej nekonečnej milosti v chudobnom ale v nábožnom pastierskom dome.

V Mariene dostal som ženu znamenitú. Boh požehnával nás na vidom očí. Mám štyroch synov ako duby a vnukov za dva tucty. Z Beleji kúpil som pol Folkušovej a bývam na grunte otcovskom. Vlani, vo fašiangy, slávilí sme s mojou Marienou zlatú svatbu, a ako vidíte, ešte ma i v hore môžu upotrebiť.

– Sláva Bohu! doložil som ja. Postavil vás Boh na príklad mnohým a menovite tú krásnu pastiereň, v ktorej ste znovu ožili. Vašu kroniku života nezabudnem nikdy a rozpoviem mnohým, lebo na vás zjavená milosť Božia daremnou nebola.

– Bože, daj, doložil stavec, aby daremnou nebola u nikoho!

Rozlúčil som sa s milým baťkom Folkušovským a majúť o čom rozmýšľať kráčal som úbočím ďalej ku Blatnici.

Doslov

Nedá mi, aby som poviedku nedokončil krátkym doslovom. Dôstojný pán dobre poznal krásnu „Turčiansku záhradku“. Zo starej obchodnej cesty je na ňu očarujúci pohľad. Najmä na prírodu v záplave slnečného svitu sponad Folkušovej. Spisovateľ však po nej kráčal na konci novembra v snehovej fujavici. Ani to ho však neodradilo od úmyslu šíriť Božie Slovo. Nezabúdajme, že bol tiež knihlačiar,

vydavateľ a kolportér náboženskej literatúry. Aj veľký národovec, čo dosvedčuje jeho bohatá korešpondencia s poprednými osobnosťami slovenského kultúrneho života konca 19. storočia (v Literárnom archíve SNK v Martine – Vajanský, Halaša, Vansová atď.).

Že poviedka je realistická, potvrdzujú viaceré skutočnosti. Havrania skala nad Folkušovou (v poviedke rovinka medzi mladým lesom zo severu a skalným bralom z juhu), majer v Sebeslavciach i zámok (kaštieľ) v Blatnici. Všetko je tak ako prv na svojom mieste. A hádam aj my, ľudia – kresťania. A nielen na Vianoce ...

(Použitie fotografie sú z Literárneho archívu SNK, signatúry: Karol Salva SS 4/1 a 4/6, Folkušová z r. 1966 SF 3/1, Folkušová v r. 1976 PF 3/2, Blatnica PB 61/9)

Neznáme slová a slovné spojenia:

stolica = župa, zápač lesa = tienisté miesto v lese, prosto = priamo, sihlina = mokrina, podivínka = div, kudlil sa = valil sa, čmudila sa = dymila, bajuzy = fúzy, burá gurtka = tmavosivý súkenný kabát, bachráče = zvieracie vnútornosti plnené mäsom, lohadza = jačmenné krúpy, familia = rodina, potýčel = rodinka, známost', pochop = náhľad, majer = veľkostatok, báfa = ujko, strýko, reštavrácia = voľby župných úradníkov v Uhorsku, holomstvo = darebáctvo, talpašil som = hlúpol som, ponevial som sa, káranica = väznica, hlušil som perlíkom = udieral som veľkým kováčskym kladivom, vývrhel' = človek vydedený zo spoločnosti pre nemorálnosť, rinuli = tiekli prúdom, krušky chleba = kúsky chleba, sprostili sa = striasli sa, príchyla = prístrešie, pitvor = predsieň, pôjd = povala, paveň = menší plytký kotlík na varenie, hegala ma = triasla ma, ošatriť = opatriť sa, dať sa do poriadku, podnikkala = podporovala oheň, podkladala, šafel' = okrúhla drevená nádoba s dvoma držadlami, cároček = ohradené miestečko v chlieve, dieža = väčšia drevená nádoba na tekutiny, neochúňal som sa = nehanbil som sa, pojali ma = chytili ma, potuteľne = falošne, duchovný kmotor = krstný otec, aj teba odriekali = krstný otec hovoril za teba krstný sľub (za nemluvňa), prístojné šaty = vhodné šaty, mlat = kladivo, nákova = železná podložka na kovanie, trúnok = pijatika, otcovský grunt = otcovský gazdovský majetok (obyčajne polia aj s domom), zlatá svadba = svadba po päťdesiatich rokoch manželstva, pastiereň = príbytok pastiera, jalovičky = mladé kravy pred prvým otelením.

Pripravil: **Mgr. Július Jarkovský**

Sistória

Historiae est magistra vitae! – História je učiteľkou života! – Tak znie staré latinské príslovie, ktoré som poznamenal hneď v úvode tejto historickej exkurzie do dejín nášho cirkevného zboru. Voľakedy, ako mladého farára, ma dejiny príliš nezaujímali, ale postupom času a pribúdaním rôčkov, história ma oslovila a príťahuje ma čím ďalej tým viac. A to zvlášť preto, lebo zisťujem, že aj v histórii sa dajú náššf odpovede na otázky, s ktorými zápasíme aj my dnes. Ako duchovný pastier CZ sa musím starať o zbor po všetkých stránkach a k jednej z mojich povinností patrí aj starostlivosť o zborový archív. Našiel som v ňom mnoho zaujímavých vecí, ale za najdôležitejšiu pre súčasnosť pokladám Zápisnicu z kanonickej vizitácie biskupa Východného dištriktu Dr. Juraja Janošku z 11. a 12. júna 1928.

Je to už 80 rokov, čo dp. biskup VD Dr. Juraj Janoška zavítal do Turčianskeho seniorátu, aby vizitoval (kontroloval) cirkevné zbory nášho seniorátu vo všetkých oblastiach duchovno-náboženského života. Bola to udalosť významná a výnimočná. Dnes, v dobe technického pokroku, nie je to nič mimoriadne, ak pohodlne v aute pricestuje dp. biskup na návštevu toho ktorého cirkevného zboru a hneď v ten istý deň sa vráti aj domov. Ak sa s ním potrebujeme skontaktovať, udeje sa tak v priebehu jednej minúty, či už je to cez telefón, mobil, e-mail,

chat... a pod. Prípadne obyčajnou poštou vybavíme potrebné záležitosti v priebehu jedného týždňa. Pred 80 rokmi to bolo úplne inakšie! Keď sa už dp. biskup vybral na kontrolu seniorátu a cirkevných zborov v ňom, naplánoval si týždennú či dvojtýždennú návštevu a jeho príchod vlakom a na koči bol sprevádzaný nesmiernou úctou, vážnosťou a pozornosťou.

Návšteva bola ohlásená mimoriadnym prípisom: Programom kanonickej vizitácie. V Programe bolo dopodrobna oznámené, v ktorý deň v ktorom cirkevnom zbore sa bude br. biskup nachádzať, čo bude robiť, s kým sa stretne a pod.

Keďže k takýmto historickým dokumentom sa málokto z vás cirkevníkov dostane, predkladám vám ich v pôvodnej forme (naskenované) a aj prepísané, aby ste si mohli cez tieto historické dokumenty sprítomniť, ako to bolo voľakedy a porovnať s tým, ako to je teraz. Keďže zápisnica obsahuje 65 strán, budem ju uverejňovať postupne na pokračovanie podľa jednotlivých odsekov a verím, že si nájdete čas na oboznamovanie sa s históriou cirkevného zboru a na porovnávanie so súčasnosťou.

V dnešnom pohľade sa zameriame na matkocirkev

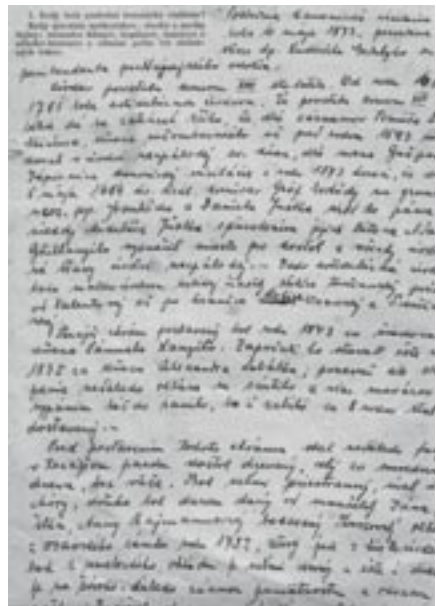
Zápisnica z kanonickej vizitácie

I. Zovnútorňný stav cirkve (sboru)

Posledná kanonická vizitacia bola 10. mája 1873 prevedená skrze dp. Ludvíta Gedulyho superintendenta pred-dunajského okolia.

Cirkev povstala koncom XVI. storočia. Od roku 1681 - 1781 bola artikulórnou cirkvou. Že povstala koncom 16. storočia a dá sa zatvárať ztoho, že dlá záznamov Tomáša Dorotheiciusa, kňaza ružomberského už pred rokom 1593 účinkoval v cirkvi nespálskej ev.kňaz, dlá mena Gašpar. Zápisnica kanonickej vizitácie z roku 1873 hovorí, že dňa 5. mája 1689 cis. král. komisar gróf Erdödy na grunte uroz. pp Františka a Daniela Justha sirôt to pána niekdy Mikuláša Justha s privolením jejich tůtora Adama Ghillanyiho vyznačil miesto pre kostol a vsecky cirkevne stavy cirkvi nespálskej. - Jako artikulórná cirkev bola matkocirkvou velikej čiastky stolice turčianskej počnůc od Valentovej až po hranice stolice Oravskej a Trenčianskej.

Terajší chrám postavený bol v roku 1843 za úradovania kňaza Sámuela Lányiho. Započali ho stavati ešte v roku 1835 za kňaza Alexandra Labátha, ponevač ale sklepenie neďaleko oltára

sa zrůtil a viac murárov zasypánim tiežko ranilo, ba i zabilo za 8 rokov stal nedostavený.-

Pred postavením tohoto chrámu stal neďaleko fary v terajšom parku kostol drevený, celý zo smrekového dreva, bez väže. Bol veľmi priestranný, mál dva chóry, doňho bol darom daný od manželky Jána Juštha, Anny Rajmanusovej takzvaný Thurzovský oltár z oravského zámku roku 1752, ktorý jak z historíc-

kého tak z umeleckého ohľadu je veľmi cenný a ešte i dnes je na široko – ďaleko známou pamätnosťou a okrasou našo i terajšieho chrámu.- Pod oltárom toho dreveného chrámu bola krypta, kde pochovávaní boli kňazia, posledný Alex. Labáth, ktorého rakev pri rozberaní a rúcání chrámu ešte nie zhranetú uložili do cintorína. V krypte bol pochovaný i v Mošovciach zomretý a do Nepcál prevezený generál Františka Rákociho „Petrocy.“ Zvonica ku kostolu patriaca stála na vršku terajšieho – súsedného parku, blízkosti tam jestvujúcej krypty. Kde bol kostol postavený pred týmto a či terajší r. kath., ktorého dejiny idú do XIII. storočia bol evanjelikmi užívaný, nevedno.

Terajší chrám, jako som už spomenul dostavený bol v roku 1843 za kňaza Sámuela Lányiho a skrze superintendenta preddunajského okolia Sámuela Stromského dňa 22. októbra v 19. deľu po Sv. Trojici posvätený. Pri stavbe tohto chrámu slavní predkovia cirkve necpáskej zväštnou horlivosťou sa vyznačili, jako o tom svedčí zápisnica horvzatá z príležitosti posviacky chrámu. Menovite však veľiké zásluhy o postavenie tohto chrámu si vydobil Jozef Jušth st. cirkve necpálskej a turč. senioratu inšpektor predseda septemviratu, muž veľmi vzdelaný a nábožný, ktorý údajne i plán stavby chrámu navrhnul. Väža ku chrámu postavená bola v roku 1863. Na stavbu väže už spomenutý Jozef Jušth däl všetko potrebné drevo, jak ku stavbe, tak ku vypáleniu potrebnej tehly a vápna.

Budování a stavání cirkev necpálská ani napotom neprestávala.

V roku 1878 postavila terajší rector-ský a učiteľský byt a dvojtriednú školu.-

V roku 1888 pokryla väžu a r. 1892 celý kostol cinkovým plechom.

V roku 1897 nadobudla si 4 zvony za summu 5000 Kč. od firmy Seltenhoffer zo Šoprone.

S pomocou amerických bratov vymaľovala čiastku chrámovu pri oltári, nadobudla luster pred oltárom, sriadila cestu do chrámu.

Roku 1922 pokryla faru a hosp. stavy škrydlou nákladom 30.000 Kč.

Roku 1924 opravila chrám zvonku i zdnuká vybielila, a tiež písľaly do orgánu vojnou zrekvirované si zadovažila (3000 Kč) nákladom 60.000 Kč.

Konečne v roku 1925 zadovažila si 3 nové zvony vo váhe 10 untcí od firmy Fischerovskej z Trnavy za summu 34.000 Kč.

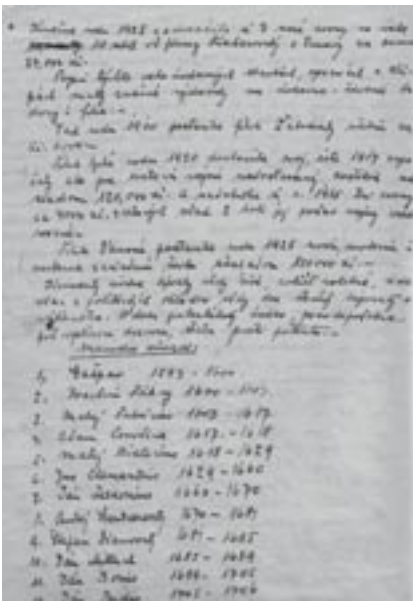
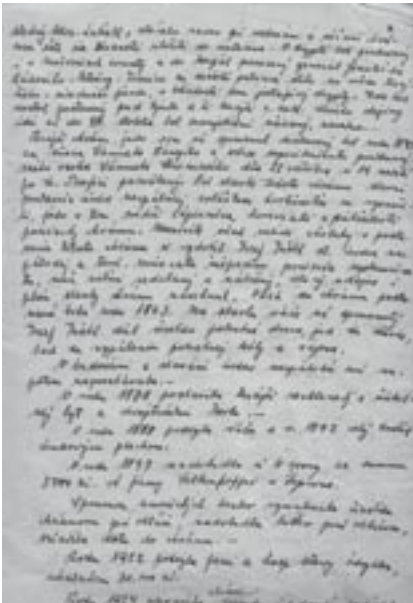
Popri týchto celocirkevných stavbách, opravách a kúpách maly značné výdavky na cirkevno-školské budovy i filie. –

Tak roku 1910 postavila filia Žabokreky učebňu za Kč 6000.-

Filia Belá roku 1920 dostavila svoj, ešte 1914 započaty ale pre svetovú vojnu nedostavaný kostolík nákladom 120.000 Kč. A nadobudla si r. 1915 tri zvony za 4000 Kč, z ktorých však 2 boli jej počas vojny zrekvirované.-

Filia Ďanová postavila roku 1925 novú, modernú i moderne zariadenú školu nákladom 130 000 Kč.-

Konventy cirkve bývaly vždy živé, zvlášľ volebné, kde viac z politických ohľadov vždy dve stránky bojovaly o víťaztvo. V dobe patentálnej cirkev, pravdepodobne pod vplyvom dozorcú, stála proti patentu.

Menoslov kňazov

Gašpar	1593 - 1600
Joachim Fábry	1600 - 1603
Matej Fabricius	1603 - 1617
Adam Corodius	1617 - 1618
Matej Viktorius	1618 - 1629
Jur Clementius	1629 - 1660
Ján Telkonius	1660 - 1670
Andrej Szentkereszty	1670 - 1681
Štefan Dianovský	1681 - 1685
Ján Mittuch	1685 - 1689
Ján Bonis	1689 - 1705
Ján Buris	1705 - 1706
Jakub Mokoš Mokošíni	1706 - 1714
Jur Antoni	1714 - 1715
Andrej Ždánsky	1716 - 1723
Ján Thurzo	1728 - 1756
Michal Pohl	1731 - 1738
Pavel Kuzmány	1740 - 1745
Ján Šmidt	1718 - 1721
Matej Augustíni	1721 - 1731
Michal Pavel Mičovský	1756 - 1759
Pavel Doležal	1746 - 1762
Pavel Adamiš	1762 - 1768
Pavel Fábry	1769 - 1785
Adam Lačný	1759 - 1797
Michal Zolnensis	1797 - 1822
Alex. Labát	1822 - 1833
Ján Ďanovský	1833 - 1841
Sámuel Lányi	1841 - 1879
Ondrej Polerecký	1879 - 1908
František Holly	1908 -

Menoslov učiteľov

Matej Gažúr	
Pavel Sabatecius	1641 - 1648
Matej Šuhajda	1648 - 1649
Ján Sentkeresty	1655 - 1657
Andrej Laurenti	1649 - 1655
Ján Blázi	1657 - 1700
Melchior Petri	1700 - 1710
Jónaš Sartorius	1684 -
Andrej Ťahún	
Andrej Sliacký	1706 - 1743
Daniel Bodorovini	- 1720

Ján Sartoris	?
Jakub Paldiak	
Juraj Strečko	1713 -
Fridrich Karpe	
Andrej Farkaš	- 1715
Andrej Baláži	1719
Matej Agustíni	- 1721
Jur Ambrózi	1721 - 1725
Jonáš Nigrini	1725 - 1728
Ján Štefanides	1728 - 1730
Matej Clementis	1730 - 1738
Tomáš Pataky	1731 - 1747
Matej Buoc	1740 - 1745
Ján Holéci	- 1747
Filip J. Capkay	1746 - 1749
Tobiáš Medvecký	1748 - 1754
Mikuláš Jahn	1754 - 1755
Ján Krupica	1750 - 1755
Matej Durus	1755 - 1758
Adam Lačný	1756 - 1759
Pavel Adamiš	1759 - 1762
Augustín Doležal	1762
Andrej Košúth	?
Sámuel Mylko	
Pavel Korbel'	- 1783
Ján Liptay	1783 - 1786
Fridrich Doležal	1786 - 1791
Sámuel Ivanka	1791 - 1841
Sámuel Milec	1841 - 1886
Ondrej Kvuorka	1886 - 1928

Od roku 1897 je i II. učiteľská stanica,
na ktorej účinkovali:

Mária Bujnáková	1897 - 1902
Anna Chorvátová	1902 - 1928

Menoslov dozorcov:

Dľa matrík a zápisníc, ako I. dozorca
cirkve dal sa zistiť:

Jozef Justh	do roku 1825
Gábor Jušth	1825-1830
Jozef Jušth	1830-1880
Šimon Búlovsky	1880-1907
Žigmud Melfelber	1907-1917
Dr. Ján Izák	1919-1922
Ján Zuriaň	1922-1928

Z archívnych materiálov pripravil
Mgr. **Jozef Havrila**, zborový farár
(pokračovanie v ďalšom čísle)

Milodary

Ján Kapusta Ď 200,- Sk, Oľga Pakánová Ď (č.41) 100,-Sk, Ján Majtáň Ž 300,-Sk, r. Murčeková Ž 100,-Sk, Alžbeta Thomková D 100,-Sk, Eduard Kuchárik B 200,-Sk, Adela Sumková B 200,-Sk, Juraj Kollárik B 100,-Sk, Anna Ďurkovičová B 100,-Sk, r. Čierna Ž 200,-Sk, Pavol Ďurdík F 200,-Sk, Eva Nováková r. Líšková Benátky n/Jizerou 200,-Sk, Ján Brzák B 300,-Sk, Drahomíra Šavlová F 100,-Sk, Anna Plicová N 300,-Sk, Mária Štilcová Ž (č.75) 200,-Sk, Pavol Bartoš Ž (č.220) 200,-Sk, Oľga Cambalová Ž 300,-Sk, Emília Beláková B 200,-Sk, Anna Žilinská Ž 100,-Sk, Ľudmila Malinová Ž 100,-Sk, Adela Matejčíková D 100,-Sk, Anna Brnová Ž 100,-Sk, Želmíra Poloncová Ž (č. 299) 100,-Sk, Slavo Salíni B 200,-Sk, Mgr. Tomáš German, sen. kaplán 200,-Sk, r. Svoreňová N 200,-Sk, Ján Plavec B 200,-Sk, Marta Kucháriková B 100,-Sk, Jola Bernátová B 150,-Sk, Ján Kopas B 200,-Sk, r. Blahušiaková B 200,-Sk, Anna Šebová B 100,-Sk, Anna Feriančíková B 200,-Sk, Janka Hakalová B 200,-Sk, Miloš Kučera B 100,-Sk, r. Mižúrová N 300,-Sk, Miloš Jesenský st. Ž 200,-Sk, Marta Kral'ovanská Ž 200,-Sk, Emília Rišianová Ž 200,-Sk, r. Pokrievková Ž 100,-Sk, r. Móricová N 200,-Sk, Ivan Hlinka N 200,-Sk, Mária Šimková Ď 100,-Sk, Paula Podhradská so synom Romanom Ď 500,-Sk, manželka Ivana Podhradská a Daniel Keutgen, Belgicko 500,-Sk, Jozef Rusnák B 200,-Sk, Slavomír Sumka B 200,-Sk, r. Kucháriková, Bezděková a Širáňová B 500,-Sk, Darina Krajčová Ž 200,-Sk, Jolana Hulejová s rod. Ž 200,-Sk, r. Ciklamíniová Ž 200,-Sk, r. Hurtová Ž 100,-Sk, Jela Poloncová s r. Ž 100,-Sk, Marta Šimková N 100,-Sk, Miroslava Joklová MT 100,-Sk, Dagmar Bajanová Příbovce 100,-Sk, Ľubica Oravcová N 100,-Sk, Anna Frol'ová MT 100,-Sk, Ján Svrček D 200,-Sk, r. Vrtiaková Ž (č.103) 200,-Sk, Margita Ďanovská N 100,-Sk, r. Štefani-desová Ž (č.72) 200,-Sk, Miriam Mečková s mamou N 200,-Sk, r. Jozefa Rišiana Ž 200,-Sk, Ján Štefánik Ž 100,-Sk, Rút Kršková B 150,-Sk, r. Jamrišková N 200,-Sk, Mária Šimková N 200,-Sk, Peter Hamza N 100,-Sk, Marta Poloncová Ž 100,-Sk, Jozef Kollárik ml. B 100,-Sk, Viera Kubizňová B 200,-Sk, Anna-Blažena Revúsová Ď 100,-Sk, Edita Kľučiarová s r. Ď 200,-Sk, r. Čierna Ž 200,-Sk, Mikuláš Polonec Ž 200,-Sk, r. Švrlová Ž 100,-Sk, Oľga Marčíciaková Ž (č. 135) 100,-Sk, Božena Čabudová Ž 100,-Sk, r. Zdenky Móricovej Ž 200,-Sk, Ján Ballo B 100,-Sk, Marta Buchová Ď 200,-Sk, Bohumil Jesenský s rod. D 500,-Sk, r. Šebová D 200,-Sk, Vladimír Skuhra B 100,-Sk, Ján Kováčik B /č.314/ 200,-Sk, Emília Šalátová B 200,-Sk, Iveta Karolčíková B 200,-Sk, Oľga Blahušiaková N 200,-Sk, Emília Žalmanová N 200,-Sk, Milota Somorová N 200,-Sk, Marta Končeková N 200,-Sk, Ľudmila Sumková B 100,-Sk, rod. Plicová N 300,-Sk, Ing. Dušan Grajciar N 100,-Sk

„Štedrého darcu miluje Boh!“

V matrike sme zaznamenali

(od vydania min. čísla Šum. líp)

Do vínneho kmeňa Pána Ježiša Krista boli zaštepnení krstom svätým:

16.11.2008 Ján (Ján Oravec a Ľubica r. Šimková) N

16.11.2008 Rebeka (MUDr. Miloš Lisý a MUDr. Zuzana r. Havrilová) N

„Kto uverí a bude pokrstený, bude spasený...“ Mk 16, 16

Požehnanie manželstva:

25.10.2008 Pavol Ďurdík a Drahomíra r. Skladanová z Folkušovej

**„Preto opusti človek otca i matku a pripojí sa k manželke,
i budú dvaja jedno telo.“ Mt 19, 5**

So smútkom v srdci, ale s nádejou vzkriesenia sme sa rozlúčili:

Uloženie urny na folkušovskom cintoríne:

09.10.2008 Oľga Kalnická r. Thomková z Bratislavy (+ 14.08.2008), 81 r.

20.12.2008 Mária Skuhrová r. Ďurisová N, 97 r.

**„Blahoslavení sú mŕtvi, ktorí odteraz v Pánu umierajú! Áno, hovorí Duch,
nech si odpočinú od prác, lebo ich skutky idú za nimi.“ Zj 14, 13**

Jubilanti:

85 r. Ján Blaho Ž

80 r. Darina Krajčová Ž, Oľga Blahušiaková N, Želmíra Pareničková F

75 r. Želmíra Hlobejová Ď, Anna Strišková B, Mária Sumková N

70 r. Marta Hulejová B, Mikuláš Polonec Ž, Elena Hanzelová Ž

65 r. Marián Kralovanský, Jozef Štefanides N, Oľga Feciková Ž

60 r. Ľudmila Katreniaková Ď, Ivan Bliska B, Viliam Koškár B, Ľubica Saliniová D,
Želmíra Šluhová D, Ján Kopas B, Dušan Jankovič B

*Jubilantov pozdravujeme a prajeme im mnoho Božieho požehnania a potešenia
do ďalších dní a rokov života.*

„Ale ja Tebe dôverujem, Hospodine. Hovorím: Ty si môj Boh!

V Tvojej ruke sú moje časy...“ Ž 31, 15 - 16

Rozpis služieb Božích

24.12.2008 Štedrý večer N=17,00

25.12.2008 1. slávnosť vianočná N=9,45 Ž=11,00

26.12.2008 2. slávnosť vianočná N=9,45 B=11,00 (po sl. B. VP)

28.12.2008 Nedľa po Vianociach N=9,45 Ž=11,00

31.12.2008 Silvester – závierka občianskeho roka N=15,30

01.01.2009 Nový rok N=9,45 B=11,00

04.01.2009 Nedľa po Novom roku N=9,45 Ž=11,00

Ďanová: Več. Pánova 8,00, po Več. P. služby Božie 8,45

- 06.01.2009 Zjav. Kr. Pána N=9,45 B=11,00
11.01.2009 1. po Zjavení N=9,45 Nedel'a misie s programom mladých
F=14,30 Ď=15,30
18.01.2009 2. po Zjavení N=9,45 Ž=11,00
25.01.2009 3. po Zjavení N=9,45 B=11,00 (filiálny výr. konvent v B)
01.02.2009 4. po Zjavení N=9,45 Ž=11,00
08.02.2009 Nedel'a Deviatnik N=9,45 B=11,00 F=14,30 Ď=15,30
15.02.2009 N. po Deviatniku N=9,45 Ž=11,00 (výr. konvent v N)
22.02.2009 Predpôstna N=9,45 B=11,00
01.03.2009 1. pôstna N=9,45 Ž=11,00
08.03.2009 2. pôstna N=9,45 B=11,00 F=14,30 Ď=15,30
15.03.2009 3. pôstna N=9,45 Ž=11,00
22.03.2009 4. pôstna N=9,45 B=11,00
29.03.2009 5. pôstna: Smrtná (Pašie) N=9,45
05.04.2009 6. pôstna: Kvetná (Pašie) N=9,45
09.04.2009 Zelený štvrtok - (sl. B. s Več. P.) B=18,00
10.04.2009 Veľký piatok (Pašie) N=9,40 (po sl. Božích Več. Pánova)
12.04.2009 1. slávnosť veľkonočná N=9,45

Zasadnutie presbyterstva: 11.01.2009 Necpaly (po sl. Božích)

Pôstne večierne: streda B=16,00 N=17,00
štvrtok Ď=16,00 Ž=17,00

(Pôst. večierne začínajú po 1. pôstnej nedeli)

Večera Pánova:

- Necpaly 01.03.2009 v zborovej sieni 9,00
08.03.2009 v zborovej sieni 9,00
22.03.2009 v zborovej sieni 9,00
Belá 26.12.2008 po sl. Božích
09.04.2009 18,00
Ďanová 04.01.2009 8,00
Folkušová 08.03.2009 14,30

Vianočné popoludnie pre deti a mládež - Ľ. Marhoffer (pracovník Detskej misie) Necpaly **29. 12. 2008** (pondelok) o 14.30 hod.
na fare (v zborovej sieni)

Stretnutie pri čaji (RoS) - posledná nedel'a v mesiaci (v zbor. sieni o 15,30)

Stretnutie žien: podľa oznámenia

Biblická hodina mládeže - sobota 15,30

Biblická hodina dospelých - utorok (pred spevokolom 17,30)

Chlieb náš každodenný

Prichádza Boh!

Jedného dňa dostal istý muž správu, že sa ho chystá navštíviť Boh.

„Mňa?“ znepokojil sa. „Príde do môjho domu?“

S plnou hlavou starostí začal behať z izby do izby, hore schodmi a dole schodmi, vyškriabal sa dokonca aj na strechu, zbehol do pivnice. Teraz, keď k nemu mal prísť Boh, videl svoj dom inými očami.

„To nie je možné! Ja neborák!“ horekoval. „Tu predsa nemôžem prijať takú návštevu. Všade je samá špina! Všade neporiadok! Nie je tu jediné miesto, kam by som ho mohol usadiť. Ani len dýchať sa tu nedá.“

Pootváral okná a dvere.

„Bratia! Priatelia!“ volal. „Pomôžte mi niekto upratať! Ale rýchlo!“

A rezko začal zametať svoj príbytok.

Cez hustý oblak prachu, ktorý sa v dome zdvihol, zazrel niekoho, kto mu prišiel pomôcť. Vo dvojici sa im darilo lepšie. Nepotrebné haraburdy vynosili von a spálili ich. Kolenačky dôkladne vydrhli schody a podlahu. Pri umývaní okien minuli veľa vedier vody. Upriali a vyčistili každý, aj ten najskrytejší kút.

„Toto nikdy nedokončíme!“ frflal muž.

„Ale dokončíme!“ pokojne vravel ten druhý.

Pokračovali v práci, jeden vedľa druhého, celý deň. Nakoniec vyzeral dom ako nový, všetko sa lesklo a voňalo čistotou.

Keď sa zotmel, išli do kuchyne a prestreli stôl.

„Teraz už môže prísť môj hosť!“ povedal muž. „Teraz už Boh môže prísť. Kde je?“

„Veď už som tu!“ riekol ten druhý a sadol si k stolu.

„Posaď sa a zajedz si so mnou!“

„Hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta“ (Mt 28, 20).

(Bruno Ferrero: Ale veď máme krídla)

ŠUMENIE LÍP

Časopis ev. a. v. cirkevného zboru v Necpaloch.

*Vydáva: Ev. a. v. cirkevný zbor NECPALY. Pripravuje redakčný kruh. Zodpovedný redaktor: Mgr. Jozef Havrila, ev. farár.
Jazyková úprava: PhDr. Danica Sumková, Mgr. Ľubica Hlinková. Vychádza štyrikrát do roka. Časopis nepredávame, ale vďačne
prijmeme každý dar na jeho vydávanie. Prosíme Vás aj o príspevky, úvahy, svedectvá a nápady.*

Grafická úprava: DOBROVOLNÝ & synovia, Dolné Vrutky, e-mail: turcianskymesacnik@azet.sk

Tlač: Vegaprint - Mošovce

Adresa redakcie: Ev. a. v. farský úrad, Necpaly 39, 038 12, tel.: 4296 104

e-mail: efu_necpaly@gaya.sk, necpaly@ecav.sk

www.efu_necpaly.gaya.sk

REGISTRAČNÉ ČÍSLO: OÚ7/1997.